

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Thesavrvs|| Locorum|| Commvnivm|| Jvrisprvdentiaē

Barbosa, Agostinho

Lipsiæ, 1697

Cap. XX. De Impensis. vid. Expensæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80071)

Rescript. Franc. in cap. capientes §. quæ si per viginti. in princ. de Elect. in 6. Bart. in l. 2. §. quod diximus. in fin. ff. si quis caut. & ibi Baldus in §. si quis tamen. n. 3. vers. primo casu debet. col. 2. & ibi Castren. num. 3. Dec. cons. 454. Judicis. num. 6. vers. Et hoc adduco. col. 2. & in cap. ex ratione. num. 6. vers. tertio & ultimo. extra de appell. vid. Pacian. 2. de prob. cap. 47.

XIII.

IMPEDIMENTUM non præstat, quod de Jure non sortitur effectum, cap. non præstat. 52. de Regul. Juris. lib. 6. Cald. Pereira de potestate eligendi. cap. 13. n. 5. Thomas de Thomasset. in floribus Legum. reg. 205. Sanchez. de Matr. lib. 8. disp. 22. num. 21. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 57. num. 30. Cardinalis Tuschus practice. conclus. tom. 1. lit. A. conclus. 139. num. 2. & tom. 5. lit. N. Stephanus Gratianus discept. forens. cap. 58. num. 6. cum seqq. Dionysius Paul. de vera quatuor patriarcha. Sedium erect. cap. 6. num. 11. [Speculat. in tit. de dolo & contum. §. restat. vers. sed vacans. Ludov. Gomez ad §. penales. Inst. de act. num. 42.]

CAP. XIX.
Impeditus.

Axioma I.

Iuste impedito Eventus finire non imputatur, sed ei omnes dies utiliter currunt, proinde Nauclerus eos etiam dies, quibus adversa tempestate progredi non potuit, numerat, perinde ac si destinato tempore in locum constitutum merces vexisset l. 15. §. 6. locati. l. 4. §. 5. de statu liber. Perez. C. de Navicular. n. 31.

II.

Impedito agere non currit præscriptio, l. 1. in fine. C. de annal. except. rationem hujus axiomatis vide in fra in lib. 14. cap. Præscriptio. addi potest & Jaf. ad §. rursus. Inst. de action. ubi respondet, quod procedat in impedito impedimento juris, Aretinus in l. pacta novissima. colum. 2. C. de pact. Jafon. in §. item si quis in fraudem. num. 37. ff. de action. Corlet. cons. 191. in c. satis. vol. 3. & cons. 304. incip. videtur. col. pen. vol. eod. Alexi. in l. fin. §. donec. col. fin. C. de jur. detib. Henr. Boich. in cap. auditis. in 2. distinct. extr. de præscript. Matth. de Afflict. in tract. protomis. col. 1. pag. 10. & hoc quando quis directe impeditur seu inhabilitatur a jure ad agendum, ut ipso facto impediatur præscriptio durante impedimento, si ve impedimentum acciderit a principio, si ve post inchoatam præscriptionem, exemplum vide in filiosam. durante patris potestate, in l. Cod. de Annal. Except. & in muliere durante matrimonio in rebus dotalibus, l. in reb. 30. C. de jur. dot. quod si enim directe quis non inhabilitetur ad agendum, sed extrinsecus veniat impedimentum, tunc licet illud sit veridicum, tamen præscriptio currit, sed dabitur restitutio. l. sed et si per pratorum 26. in princ. & §. si feriat 7. ff. ex quib. causis.

maiores. nisi ubi contrarium reperiretur expressum, quod præscriptio non curreret, quia tunc illud jus servandum erit. Panorm. in cap. quia diversitatem. de concess. præbend.

Unde limita, secus esse in impedito impedimento facti; tunc enim, si impedimentum est iustum, licet agere non possit, currit tamen præscriptio, sed restituitur. l. Et Attilianus 35. ubi Bartolus ff. de serv. rustic. præd. si tamen impedimentum facti esset iniustum, tunc bene currit præscriptio, sed non restituitur. l. 2. §. si quis tamen ff. si quis caut. Bartol. in l. senatus. ff. de off. Procons. quoniam de jure Canonico non procederet, quia taliter impedito, etiam si impedimentum pervenerit culpâ suâ, præscriptio non currat, ex d. c. diversitatem. asserit Jaf. d. loc.

III.

IMPEDITO non currit tempus, vel præscriptio, [v. inf. Terminus] l. 1. §. fin. C. de annal. except. cap. quia diversitatem §. de concess. præbend. cap. fin. de elect. Tiraq. de retract. lig. §. 3. gloss. 4. n. 6. & §. 35. gloss. 4. n. 29. ubi intelligit, dummodo impedimentum non sit affectatum, & de retractu convent. §. 2. gloss. unic. num. 78. Menoch. cons. 38. n. 35. Surd. dec. 151. n. 4. Flam. Parif. de resig. benef. lib. 11. q. 13. n. 11. Gut. pract. lib. 3. q. 34. n. 21. Card. Serap. dec. 997. n. 3. & decis. 1066. num. 1. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori ecclesiast. resolut. 550. n. 5. in ult. impress. Cardos. in praxi Judicum & Advoc. verb. impedimentum. n. 2. Monet. de opinione canon. cap. 6. quest. 5. num. 40. ubi etiam intelligit, dummodo impedimentum non sit affectatum, Mar. Anton. var. resolut. lib. 1. resolut. 84. n. 5. Nic. Garc. de benef. part. 10. c. 2. n. 17. Ubi autem agitur de modico præjudicio, tempus, si ve instantia currit impeditis. Abbas cons. 5. col. fin. lib. 2. Cravett. cons. 182. n. 15. vers. rursus, quos refert Card. Tusch. pract. conclus. 1. tom. 5. lit. M. conclus. 239. num. 9.

CAP. XX.

De Impensis. vid. Ex-
pensa.

Axioma I.

Impensarum onus ad eum ipso jure pertinet, ad quem fructus & comoda rei pertinent, l. 3. l. neque 13. de impensis in rem dot. fact. Petr. Anton. de Petr. de fideicommiss. quest. 15. n. 234. Joh. Gced. lib. 3. cons. Marp. 33. num. 88. vide latè Menochium hac de re lib. 2. arbit. jud. cas. 215. per tot.

II.

Impensæ factæ circa res non præsumuntur donandi animo factæ, fac. l. alimenta 11. C. de negot. gest. & ibi Bart. in fin. Salicet. col. fin. n. 4. & Joh.

Job. Sichard. *n. 11*. Toties enim donationis præsumptio cessat, quoties alia conjectura sumi potest. Jacob. Menoch. *de arbitr. jud. quest. lib. 2. cent. 1. cas. 88. n. 2. & lib. 3. præsumpt. 10.* Schneidev. *ad g. quædam actiones 20. tit. de Action. famil. ercisc. n. 51. Instit. de Act.* Unde Bart. *in l. si donatione 13. n. 4. C. de collat. ait*, si pater quid dat filio, præsumi id potius in peculium datum, quam donatum, quod placet & Salicet. *in l. filia 10. col. 4. vers. Secundo igitur casu. C. famil. ercisc.* Menoch. *3. præsumpt. 30. num. 26.* nisi cum benevolentie affectione concurrant causæ pietatis & impensæ exiguitas. Menoch. *d. cas. 88. n. 61. Carp. part. 2. confit. 12. defm. 38. n. 8.*

III.

Impensa præsumitur facta ab eo, qui erat obligatus facere impensam. Pacian. *1. conf. 98. n. 44.* Bart. *in l. cum servus. col. 2. ff. de V. S. ubi ait*, quod si testator injunxerit heredi, ut sub certa pœna faciat in Ecclesia cathedrali ædificari capellam, si illa reperitur ædificata, nec constat à quo, tunc ad evitandam pœnam præsumitur ædificata ab eo, & expensis ejus, qui obligatus erat, eam facere, juxta textum *in l. fin. C. de alim. pupill. præstand. quem sequitur & Bald. conf. 366. Sequitur. volum. 1. ubi per eundem textum dicit*, quod hospitale præsumatur ædificatum per eum, qui tenebatur ædificare, adde Castrensi. *in d. l. cum servus. n. 2. vers. & penult. hoc respondetur. col. 2. Imol. n. 2. vers. & prædicta faciunt ad quæstionem. col. 2. Alex. n. 4. vers. subdit etiam subtiliter. & Jaf. n. 5. vers. unde infer. Bart. col. fin. Bald. in l. fin. C. de aliment. pupill. præst. Felin. in cap. sicut. n. 33. vers. fallit quinto. extr. de re judic. Socin. in l. 2. col. fin. vers. præterea, ex quo navicularius. ff. de condit. & demonstr. Pacian. *1. conf. 98. n. 44.**

IV.

Quoties possessori conceditur impensarum repetitio, toties hoc semper intelligendum de impensis supra fructus perceptos in rem factis. Quia reliquæ impensæ ob summam æquitatem cum fructibus sunt compensandæ. *l. sumtus 48. ff. de R. V.*

Declar. ut non modò fructus percepti sint compensandi, sed etiam usufructu. Donell. *Lib. X. cap. 7.* imò etiam illi, quos quis habuit ex meliorationibus factis. Sande *Lib. 3. decis. Tit. 15. def. 5.*

V.

Quoties alteri tollere licet expensas, toties semper Domino licitum est tantum offerre, quantum pro sublata re sit consecutus. Ratio est *in l. 38. ff. de R. V.* quia malitiis hominum non est indulgendum, & quod tibi non nocet, mihi verò prodest, ad id compelli poteris *l. 2. §. 5. ff. de aq. & aq. plur. arcend.* Exemplum est in illo, qui novas arbores in horto posuit, eas verò alteri cedere non vult, sed tollere; quod non potest, si pretium iustum ipsi solvatur.

VI.

Quoties in personâ expendente ullus parentelæ respectus & in personâ accipiente magna indigentia vel necessitas, toties impensæ præsu-

muntur vinculo pietatis factæ. quia sic ab utraqve parte causa impulsiva concurret, pietatis officia eliciens. Exempla sunt in matre, aviâ, *l. 44. ff. de negot. gest.* idem esse dicitur in vitrico *l. 15. C. de Neg. Gest.* Extraneus igitur si quid in alimenta impendit & in res filii, repetit *l. 11. C. eod.* vid. Brunnem. *ad L. Nescimus 34. §. 4. ff. de negot. gest.* quodcumque autem pietatis gratiâ impenditur, hoc non repetitur.

Limita: ut hæc omnia procedant, nisi protestatio fuerit adjecta de animo repetendi; sic enim præsumtio pietatis penitus cessat. *d. l. 34.*

VII.

Quoties impensæ in rem commodatam factæ minores sunt usui, toties non repetuntur *l. 18. §. 2. ff. Commod.* quia ad has tenebatur Commodatarius ob usum, qui cum major fuerit, quam impensæ, has absorbet. *l. 13. in fin. ff. de impens. in res dot. fact.* Exemplum poterit esse in equo commodato, in quem ob morbum impensæ factæ.

VIII.

Impensas necessarias & meliorationes etiam malæ fidei possessor recipit.

Limit. (1.) in eo, qui fundum rei privatæ emit & principi Canonem intervertere intendit *l. fin. C. de fund. rei priv.* (2.) Vasallus qui culpâ suâ feudum amittit. Brunnem. *ad d. l. fin. n. 2.* secus si sine culpâ suâ feudum amittat. Brunnem. *ad l. 2. C. eod. n. 1.* tunc enim Meliorationum repetitio etiam ad heredes transit, *ibid.*

IX.

Impensæ non debent superare rei valorem, e. g. vectura non excedat tributum *l. 9. C. de amon. & Trib.* Tutor non tenetur exigere debita, si exactio ea absorberet; nec reficere ruinosas aedes, nec Inventarium conficere, si expensæ ipsam absorbeant hereditatem. Brunnem. *in l. 8. C. de anon. & trib.*

X.

Impensæ ad res voluptuarias, e. g. Ludos, destinatæ potius ad res necessarias, e. g. munitionem urbis, structuram templi, pontis &c. impendi debent. Perez. *C. de Expens. Ludor. n. 3. seq. Brunnem. C. eod.*

XI.

Volens recuperare rem sibi obligatam aut propriam, debet restituere Expensas meliorationis. Perez. *C. de Consib. n. 18.*

XII.

Impensæ sunt omne id quod erogatur, & sunt vel propter litem, quæ in specie dicuntur expensæ *l. 13. §. 6. C. de judic.* vel propter rem ipsam, & vocantur Impensæ in specie, suntque vel fructuum, qui sunt propter fructum præsentis anni, *l. 3. §. 1. l. 7. §. fin. ff. de impens. in res dot. fact.* vel rei, quæ sunt ad perpetuam h. e. duraturam aliquandiu rei utilitatem. Hahn *ad Wesemb. de impens. in res dot. fact. n. 1. Eckolt. ibid. §. 1.*

XIII.

Quenam sit differentia Impensarum ex officio judicis & jure actionis debitæ, vid. *Mer. P. 7. Decis. 351. n. 1. 2. 3.* & an Impensæ in rem alienam factæ juxta æstimationem operis an designationem impendentis reddendæ, *id. P. 3. Dec. 41. n. 23. 4.*